

RIKTLINJE FÖR KONTRAKTSVÅRD

Samverkan mellan kommun och kriminalvård vid utredningar
om kontraktsvård och placeringar för vårdvistelser

Riktlinjen är antagen i BEROSAM 2020-04-21 och
gäller för perioden 2020-04-21 till 2022-03-31

Kriminalvården

Kommun
och sjukvård

Samverkan i Göteborgsområdet

Innehåll

PARTER	3
VAD OMFATTAR RIKTLINJEN?	3
MÅL MED SAMVERKAN	4
ANSVARSFÖRDELNING AV ARBETET	4
ÖVERENSKOMMELSE OM SAMVERKAN	4
VAL AV VÅRDGIVARE	5
ANSVARSFÖRBINDELSE	5
GEMENSAM PLAN FÖR SAMVERKAN	5
ARBETSPROCESS KONTRAKTSVÅRD	5
VÅRDVISTELSER ARBETSPROCESS	6

Parter

Kriminalvården i Göteborg och kommunerna inom Göteborgsområdet.

Vad omfattar riktlinjen?

Riktlinjen anger hur samverkan mellan kriminalvård och kommun skall utformas gällande nedan områden.

- **Kontraktsvård**
Kontraktsvård innebär att den som dömts för brott får möjlighet att genomgå behandling i stället för att dömas till fängelse. Det är ett bindande kontrakt mellan klienten och Kriminalvården som är fastställt av tingsrätten. I kontraktet finns en plan för behandling av det problem som ligger bakom brottet. Det kan vara missbruk eller beroende av narkotika/alkohol, våldsbenägenhet och spelberoende. Behandling kan också vara att få stöd att bryta kriminella tankar och värderingar. Längden på det fängelsestraff som ersatts av kontraktsvård finns med i tingsrättens dom. Om klienten missköter sin behandling kan tingsrätten besluta att straffet i stället ska avtjänas i fängelse. Kontraktsvård föreslås alltid i samverkan med socialtjänsten i klientens hemkommun och socialtjänsten ska ha ansvar för den fortsatta behandlingen när Kriminalvårdens betalningsansvar upphör. Efter två tredjedelar av det utmätta fängelsestraffet övergår betalningsansvaret till socialtjänsten. Längden på socialtjänstens betalningsansvar styrs av den upprättade ansvarsförbindelsen.
- **Vårdvistelse**
Vårdvistelse kan bli aktuellt i det fall en person är i behov av extra stöd för att minska risken för återfall i brott. Vårdvistelsen ska underlätta övergången mellan fängelsetiden och livet i frihet. Klienten får behandling för det problem som ligger bakom kriminaliteten. Det kan gälla missbruk eller beroende av narkotika/alkohol, våldsbenägenhet och spelberoende eller hjälp att bryta kriminella tankar och handlingar. Behandlingen sker utanför fängelset på särskilda behandlingshem, så kallade Hem för vård och boende (HVB-hem).
- **Villkorlig frigivning**
Intagna avtjänar i normalfallet två tredjedelar av sin strafftid innan de blir villkorligt frigivna. De har då en prøvotid som motsvarar sista tiden av fängelsestraffet, minst ett år. Frivården kan besluta att klienten ska ställas under övervakning under prøvotiden.

- **Ansvarsförbindelse**
En ansvarsförbindelse innebär att kommunen förbinder sig att ta fortsatt ansvar för en behandling som inleds under kriminalvårdens ansvar. Syftet är att stärka samordning mellan kommun och kriminalvård och säkerställa att behandlingsinsatser fullföljs.

Mål med samverkan

- Samverkan sker i dialog utifrån individens behov och i samråd med den enskilde.
- Syftet är att personer inom målgruppen ska ges möjlighet till delaktighet i samhällslivet på samma villkor som andra. Vårdvistelse och kontraktsvård ska bidra till att individen behåller och/eller förbättrar sin hälsa samt sina funktioner inom livsområden som boende, sysselsättning och mellanmänniska relationer. Återfall i brott skall förebyggas.
- Individen ska inte hamna mellan huvudmännens olika ansvarsområden och därför inte få den hjälp som hen behöver.
- Resurser ska genom samordning nyttjas effektivt.

Ansvarsfördelning av arbetet

- Socialsekreterare inom individ- och familjeomsorgen och klienthandläggare på anstalt och frivårdsinspektör inom frivården ansvarar för samverkan på individnivå.
- Enhetschef ansvarar för kunskapsspridning av avtalets innehåll och att avtalets följs. Enhetschef inom individ- och familjeomsorgen respektive kriminalvårdsinspektör hanterar och ansvarar för att avvikelser från rutinen åtgärdas.
- BEROSAM, arbetsgrupp för samverkan inom "Kommun och sjukvård, samverkan i Göteborgsområdet" ska analysera avvikelser utifrån riktlinjen och föreslå förändringar för att minska avvikelser och förbättra samverkan kring individen. BEROSAM ansvarar för uppföljning av denna rutin.

Överenskommelse om samverkan

- Utredning inleds så tidigt som möjligt.
- Ärendet skall hanteras skyndsamt, parallellt inom respektive organisation och anpassas efter datum för förhandling i domstolen. Domstolsprocessen styr tidsramarna.
- Kommun och kriminalvård har ömsesidigt ansvar för att vara en bra samverkanspart. Båda huvudmännen har ansvar för att planera tillsammans och involvera den andra parten i ett så tidigt skede som möjligt. Båda huvudmännen ansvarar för att delge varandra adekvat information.

Val av vårdgivare

Vid institutionsplacering används i första hand vårdgivare som är upphandlad av båda myndigheterna.

Finns inte lämplig vårdgivare upphandlad väljs vårdgivare som är upphandlad av den myndighet som enligt bedömning kommer att ansvara för den större delen av vårdtiden.

Ansvarsförbindelse

Ansvarsförbindelse ska formuleras enligt den mall som finns som bilaga till rutinen.

Gemensam plan för samverkan

När kontraktsvård eller vårdvistelse har inletts ska Socialtjänsten och Kriminalvården göra en gemensam plan för uppföljning, tillsammans med den enskilde och vårdgivaren. Kriminalvården ansvarar för samordning av uppföljningen tills betalningsansvaret övergår till socialtjänsten, därefter tar socialtjänsten över ansvar för samordning av uppföljning.

Planen ska innehålla:

1. Insatser den enskilde behöver.
2. Kriminalvårdens och kommunens ansvar.
3. Vilka åtgärder som vidtas av någon annan än kommun och kriminalvården
4. Vem som har det övergripande ansvaret för planen.

Sjukvården kan vara en viktig part i planering av den fortsatta vården. I de fall sjukvården deltar gäller rutiner för samordnad individuell plan, SIP.

www.vardsamverkan.se/goteborgsomradet/sip

Arbetsprocess kontraktsvård

- Domstol skickar begäran om personutredning till frivården.
- Utredning görs på frivården och bedömning görs att kontraktsvård kan vara en lämplig påföljd utifrån behandlingsbehov och straffvärde.
- Kontraktsvård förutsätter att den enskilde vill och samtycker till att informationsutbyte sker utan hinder för sekretess. Sekretessblankett fylls i och delges den andra parten.
- Frivården kontaktar kommunen och informerar om ärendet.
- Den enskilde ansöker bistånd till ansvarsförbindelse i samband med kontraktsvård till socialtjänsten.
- Kommunen utreder skyndsamt efter tillgängligt underlag från kriminalvården. Kriminalvården ansvarar för att underlaget är så utförligt som möjligt utifrån tillgängliga uppgifter.

- Frivården föreslår lämpliga vårdgivare, efter samråd med kommunen kring personens behov.
- Kommunen ger information om avslag eller beviljat bistånd till den enskilde och till frivården.
- Kommunen skriver under ansvarsförbindelse och skickar till kriminalvården.
- Frivården ansvarar för att alla handlingar kommer till domstolen.
- Personen döms till skyddstillsyn med särskild behandlingsplan
- Kriminalvården har huvudansvaret för kontraktsvården fram till datum för villkorlig frigivning.
- Efter villkorlig frigivning ansvarar kommunen för kontraktsvården.
- Handläggare och frivårdsinspektör skall under placeringstiden kontinuerligt följa upp och vid behov revidera behandlingsplanen genom uppföljande möten.
- Vid avvikelser från behandlingsplan eller genomförandeplan ansvarar båda parter för att informera den andre parten.

Vårdvistelser arbetsprocess

- Vårdvistelse förutsätter att den enskilde vill och samtycker till att informationsutbyte sker utan hinder för sekretess. Sekretessblankett fylls i och delges den andra parten.
- Kriminalvården kontaktar kommunen och informerar om ärendets karaktär.
- Den enskilde ansöker om bistånd i form av ansvarsförbindelse i samband med vårdvistelse till kommunen.
- Kommunen utreder skyndsamt efter tillgängligt underlag från kriminalvården. Kriminalvården ansvarar för att underlaget är så utförligt som möjligt utifrån tillgängliga uppgifter.
- Kriminalvården föreslår lämpliga vårdgivare efter samråd med socialtjänsten kring personens behov.
- Kommunen ger information om avslag eller beviljat bistånd till den enskilde och till kriminalvården.
- Kommunen skriver under ansvarsförbindelse och skickar till kriminalvården, anstalten
- Kriminalvården har huvudansvaret för vårdvistelsen fram till datum för villkorlig frigivning.
- Efter villkorlig frigivning ansvarar kommunen för vårdvistelsen.
- Socialtjänsten, anstalten och frivården skall under placeringstiden kontinuerligt följa upp och vid behov revidera behandlingsplanen. Den fortsatta vården skall planeras gemensamt.
- Vid avvikelser från behandlingsplan eller genomförandeplan ansvarar båda parter för att informera den andre parten.